

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

52. Seruius Sulpitius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

*Elocutio
minimo ele-
gans.*

monē. Itaque diligenter loquendi laude caruit: neque tamen est admodum inquinatē locutus, sed illa, quæ propria laus oratoris est in verbis. Nam ipsum latinē loqui, est illud quidem (vt paulō ante dixi) in magna laude ponendum: sed non tam sua sponte, quam quod est à plerisque neglectum. Non enim tam præclarum est, scire latinē, quam turpe nescire: (neque tam id mihi oratoris boni, quam cuius Romani proprium videtur.) Sed tamen Antonius in verbis, & eligendis (neque id ipsum tam leporis causa, quam ponderis) & collocandis, & comprehensione devincendis, nihil non ad rationem, & tanquam ad artem dirigebat: verum multo magis hoc idem in sententiarum ornamentis, & conformationibus. Quo genere quia præstat omnibus Demosthenes, idcirco à doctis oratorum est princeps iudicatus, & uerba enim, quæ vocant Græci, ea maxime ornant oratorem: eaque non ita in verbis pingendis habent pondus, quam in illuminandis sententijs. Sed cum hæc magna in Antonio, tum actio singularis: quæ si parienda est in gestum, atque uocem, gestus erat non uerba exprimens, sed cum sententijs congruens: manus, humeri, latera, supposito pedis, status, incessus, omnisque motus cum uerbis, a sententijsque consentiens, vox permanens, uerum subiecta natura: sed hoc uerum huic ueni in bonum conuertebat. Habebat enim flexibile quiddam in quaestionibus, aptumque cum ad fidem faciendam, tum ad misericordiam commouendam: ut uerum uideretur in hoc illud, quod Demosthenem ferunt, ei qui quaesuisset, quid primum esset in dicendo, in actionem; quid secundum, idem: & idem tertium respondisse. Nulla res magis penetrat in animos, eoque fingit, format, sic dicit: talesque oratores uideri facit, quales ipsi se uideri uolunt, huic alij parem esse dicebant, alij anteponebant L. Crassum. Illud quidem certè omnes ita iudicabant, neminem esse, qui horum alterutro patrone, cuiusquam ingenium requireret.

N. N.

a Plutarchus tribuit illi λόγῳ Ζεφύρου, καὶ ἄλλῳ Σιρένης, ἧς χάριν τῶν ῥητόρων, quæ globum aëtam circumstantium militem, qui ad eum insensibilem ueniant, uelut præfigijs antoniscum designat.

*Elocutio nō
est propria
uirtus ora-
toris.*

*Antonij sty-
lus excelsus
figuratus.*

*Actio sin-
gularis.*

Marcus Crassus.

CAPVT LI.

EQuidem, quanquam Antonio tantum tribuo, quantum supra dixi, tamen Crasso nihil statuo fieri potuisse perfectius: Erat summa grauitas, erat cum grauitate iunctus facetiarum, & urbanitatis oratorius, non scurrilis lepos: Latinē loquendi accurata & sine molestia diligens elegantia, in differendo mira explicitio; cum de iure civili, cum de æquo, & bono disputaretur, argumentorum, & similitudinū copia. Nam ut Antonius coniectura mouenda, incredibilem vim habebat, sic in interpretando, in diffiniendo, in explicanda æquitate nihil erat Crasso copiosius, idque cum sæpe alias, tum apud centumuiros in M. Curij causa cognitum est. Ita enim multa, tum contra scriptura pro æquo, & bono dixit, ut hominem acutissimum Qu. Scæuolam, & in iure, in quo illa causa uertebatur, peritissimum, obrueret argumentorum, exemplorumque copia: atque ita tum ab his patronis æqualibus, etiam consularibus, causa illa dicta est, cum uterque ex contraria parte ius civile defenderet, ut eloquentium luris peritissimus Crassus, Iuris peritorum eloquentissimus Scæuola putaretur.

Seruius Sulpicius.

CAPVT LII.

Non faciliē quem dixerim plus studij, quam Seruium; & ad dicendum, & ad omnes bonarum rerum disciplinas adhibuisse: nam & in iisdem exercitationibus ineunte ætate, fuimus, & postea uerba Rhodū ille etiam profectus est, quo melior esset, & doctior: a & inde ut redijt, uidetur mihi in secunda arte primus esse maluisse, quam in prima secundus. Arque haud scio, an par principibus esse potuisset, sed fortasse maluit, id quod est adeptus, longè omnium, non eiusdem modò ætatis, sed eorum etiam, qui fuissent, in iure civili esse princeps.

N. N.

a Seruius Sulpicius maluit Iuris peritorum esse primus, quam Oratorum secundus. Eius eximia laudatio extat P. Philip. 9.

Cotta.